

Asiakkaalta perittävät ateriapalvelumaksut 1.1.2024 alkaen

Esitys

Taustaa

- Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista säädetään asiakasmaksulaissa (734/1992). Asiakasmaksulain 2 §:n mukaan palvelusta perittävä maksu saa olla enintään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruinen. Aterioista asiakkailta perittävien asiakasmaksujen enimmäiseuromäärää ei siten säädetä lainsäädännössä muutoin kuin, että tuotantokustannus ei saa ylittyä.
- Siun soten palveluissa oleville asiakkaille ateriapalvelut tuottaa Polkka Oy, ja yksityiset hoivayritykset silloin kun asiakas on asumisen ostopalvelussa. Ateriapalvelujen tuottajilta Siun sotelle koitua tuotantokustannus on vuonna 2023 keskimäärin noin 20 euroa/pv/asiakas, kun kustannukseen huomioidaan raaka-aine-, valmistus-, kuljetus- ja astiahuoltokustannukset työvoimakustannuksineen. Se ei siten sisällä esim. aterioiden esillepanon kustannuksia.
- Aluevaltuusto päätti edellisen kerran 14.12.2022 § 93 korotuksen ateriamaksuihin 1.1.2023 lukien. Sosiaalihuoltolain nojalla palveluissa oleville korotus ateriamaksuihin oli n. 5 %. Vammaisten ja kehitysvammaisten asiakkaiden ylläpitona perittäviä ateriamaksuja korotettiin enemmän - lähemmäksi muiden asiakkaiden ateriamaksujen tasoa, mutta ei vielä samalle tasolle (pl. päivällisestä perittävä 5,05 €).
- Vammaispalvelujen ateriamaksut ovat Siun soten alueella olleet poikkeuksellisen alhaiset Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveysterveysten kuntayhtymän aikana. Kuntayhtymä osti oman tuotannon ateriapalvelun jäsenkunnilta. Ateriahinnoista saatiin yhtäläinen ratkaisu kuntien kanssa, ja hintoja ei nostettu kuntayhtymän järjestämisvastuun aikana, ja osin sovellettiin kuntien aikaista käytäntöä, esim. juuri vammaispalvelujen aterioissa. Maksut eivät ole näin huomioineet aterioiden tuotantokustannusten nousua, joka varsinkin viime ja tänä vuonna on ollut suuri.
- Tuotantokustannus omien palveluyksiköiden osalta vuonna 2022 on ollut kaikki päivän ateriat -palvelusta 19,44 €/pv, johon verraten ateriamaksujen korotus 1.1.2023 lukien on ollut euromääräisesti arvioiden maltillinen ja huomioinut asiakkaan maksurasitusta.
 - Kaikki päivän ateriat –palvelusta perittävä maksu on 1.1.2023 lukien ollut SHL:n nojalla palvelussa oleville 16,30 €/pv ja vammaisten ja kehitysvammaisten asiakkaiden kohdalla 13,75 €/pv
- HUOM! – ateriamaksuja on mahdollisuus kohtuullistaa lainsäädännössä määriteltyjen kriteerien mukaisesti samoin, kuin muissa asiakasmaksuissa.

Esitys 1.1.2024 ateriapalvelumaksuiksi

- Nyt esityksenä on ateriapalvelumaksujen korottaminen pääsääntöisesti 20 %:lla. Esitettävät ateriapalvelumaksut ovat lähes Siun sotelle ateriapalveluista vuonna 2023 koituvan tuotantokustannuksen tasoa.
- Vammaisten ja kehitysvammaisten asiakkaiden ylläpitona perittäviä ateriamaksuja esitetään korotettavaksi samalle tasolle muiden asiakkaiden ateriamaksujen kanssa, koska palvelujen tuottamisesta johtava kustannus on sama. Yhdenvertaisten maksujen määrittelyä puoltaisi se, ettei perustetta alemmalle hinnoittelulle ole lainsäädännössä. Myös uusi lainsäädäntö esitöineen lähtee ensisijaisesta normaaliusperiaatteesta muiden asiakasryhmien kanssa.
- Keskeisimmät vaikutukset esityksessä ovat:
 - Vammaisten ja kehitysvammaisten ateriapalvelumaksut nousivat samalle tasolle kuin muiden asiakasryhmien (esim. Ikääntyneiden palveluissa olevien). Pl. erityiset raaka-ainekustannuksiin perustuvat maksut silloin, kun asiakas osallistuu ateriansa valmistamiseen/valmistaa ateriansa itse (KHO:n v. 2014 ratkaisuun perustuen).
 - Ostopalvelussa ja omassa palvelussa olevalta perittäisiin samat maksut ateriapalveluista yhdenvertaisesti – riippumatta siitä kummalla tavalla asiakkaan palvelu on järjestetty.
 - Omassa palvelussa ja ostopalvelussa olevalta perittävä ateriapalvelumaksu vaikuttaa osaltaan kustannuksiin, jotka Siun sotelle aiheutuvat asumispalvelujen tuottamisesta palvelusetelillä ja ostopalveluna. Ateriapalvelumaksu huomioidaan ateriakustannusten maksimitasona esim. Ikäpalvelujen asumispalvelujen kilpailutuksessa. Esitys nostaisi todennäköisesti Siun sotelle palvelusetelillä järjestettävän palvelun ja ostopalvelun hintaa.
 - Mikäli pitkäaikaisessa yhteisöllisessä asumispalvelussa olevien asiakkaiden tulot (yleensä työeläke, Kelan kansaneläke, takuueläke ja hoitotuki) eivät kasva ateriapalvelumaksujen korotusta vastaavasti 1.1.2024 lukien ja asiakkaalla ei ole maksuihin tilivaroja: Ennakoidaan, että asiakasmaksuista tulevat huojennushakemukset lisääntyisivät 1.1.2024 lukien.
 - Työeläkkeet nousivat 1.1.2023 lukien 6,8 % ja Kelan kansaneläkkeet, takuueläkkeet ja hoitotuki 4,2 %. Eläkkeiden tasokorotuksista 1.1.2024 lukien ei ole vielä tietoa.

	2023	2024
	€	€
Kotiin kuljetettu ateria		
kotiin kuljettu ateria sis. kuljetus	8,10	9,70
Palvelukeskusateriat, yhteisöllisen asumisen ateriat		
kaikki päivän ateriat /pv	16,30	19,55
lounas + jälkiruoka	6,50	7,80
kevyt ateria, päivällinen	5,05	6,05
välipala	2,20	2,65
aamupala/iltapala	2,85	3,40
Vammaispalvelulain mukaisen päivätoiminnan ateriat		
kaikki päivän ateriat /pv		19,55
lounas + jälkiruoka	6,50	7,80
päivällinen	5,05	6,05
välipala	2,10	2,65
aamupala	2,10	3,40
Kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminnan ja kerhojen ateriat		
kaikki päivän ateriat /pv	13,75	19,55
lounas + jälkiruoka	6,50	7,80
kevyt ateria, päivällinen	5,05	6,05
välipala	2,10	2,65
aamupala/iltapala	2,10	3,40
Vammaispalvelulain ja kehitysvammalain mukaisen asumispalvelun/asumisen tuen ateriamaksut		
kaikki päivän ateriat /pv	13,75	19,55
lounas + jälkiruoka	5,70	7,80
kevyt ateria, päivällinen	5,05	6,05
välipala	1,95	2,65
aamupala/iltapala	1,95	3,40
Ylläpitomaksu (aterioista) vammaispalvelulain ja kehitysvammalain perusteella järjestetyssä asumispalvelussa, kun asiakas osallistuu ruoan valmistamiseen/valmistaa itse. Hintoihin sisältyy vain raaka-aineiden hinta.		
Kaikki päivän ateriat /pv	5,85	7,00
lounas + jälkiruoka	2,25	2,30
kevyt ateria, päivällinen	2,25	2,30
välipala	0,75	1,15
aamupala/iltapala	0,75	1,15